

Projekt teknisk gennemgang af vandplanudkast for forligskredsen for
Grøn Vækst

Supplerende besvarelser til Birgitte Josefsen

24. september 2010

Spørgsmål 1

Hvordan vil ministeren sikre, at ministeriets vurderinger vedr. V1-og V2 områderne ikke påvirkes af havstrømmene bliver kvalificerede, ved fremlæggelsen af modelscenarier eller lignende?

Svar

På baggrund af en EU-Kommissionens beslutning fra 2008 er ålegræs valgt som indikator for den økologiske tilstand i kystvandområderne i den første vandplan og miljømål for ålegræs danner grundlag for beregning af indsatsbehovet for at kunne opfylde miljømålet.

Vurderingen af om miljømålet opnås skal ifølge Vandrammedirektivet vurderes efter flere biologiske kvalitetsselementer (planktonalger, makroalger, blomsterplanter (ålegræs) og bunddyr). Indikatorerne for disse kvalitetsselementer vil blive færdigudviklet til den næste vandplan, som skal vedtages i 2015.

Skulle ålegræsset vise sig ikke at etablere sig ud til de målsatte dybder, kan vurderingen efter de øvrige biologiske kvalitetsselementer bidrage i en vurdering af, hvad grunden hertil kan være. Desuden kan overvågningsresultater for kvælstofkoncentrationen indgå i vurderingen, og hvis kvælstofkoncentrationen er blevet reduceret til et niveau, som understøtter at miljømålet for ålegræs kan opfyldes, vil der ikke være behov for at stille yderligere krav om reduktion af kvælstofbelastningen.

Spørgsmål 2

Der er rejst stor tvivl om de økonomiske vurderinger vedr. de 9.000 t, herunder ikke mindst effekterne af ændringerne i grødeskæringsloven. Vil ministeren sikre at disse vurderinger undergår et kritisk review, i lighed med vurderingerne vedr. de 10.000 t?

Svar:

Fødevareministeriet har oplyst følgende:

” Udkast til vandplaner bygger på det forudgående virkemiddeludvalgs vurderinger i forhold til omkostningseffektive virkemidler.

De virkemidler, der anvendes i udkast til vandplaner, er prioriteret efter omkostningseffektivitet, under inddragelse af de erhvervsmæssige omkostninger.

Det vil i det igangsatte analysearbejde vedrørende de 10.000 tons kvælstof løbende blive vurderet, hvorvidt tidligere besluttede tiltag med fordel kan afløses af andre virkemidler.

For så vidt angår kravet om efterafgrøder blev der med udmøntningen af den seneste ændring af gødskningsloven (L 36) etableret mulighed for, at den enkelte landmand kan vælge at opfylde kravet om efterafgrøder med en række alternative virkemidler, herunder mellemafgrøder.

Fødevarerministeriet vil undersøge, om der er grundlag for at give den enkelte bedrift mulighed for at anvende yderligere alternative virkemidler i stedet for efterafgrøder, herunder minivådområder, hvor der kan opnås den samme miljøeffekt. Indsatsen vedrørende de 9.000 tons kvælstof ligger fast.

Spørgsmål 3

Vil ministeren sikre, at der regnes på samlede konsekvenser af Grøn Vækst for alle 19.000 tons, da det oplyses fra flere sider, at alle tiltag under betegnelsen Grøn Vækst skal regnes under et?

Svar

For de 9.000 tons kvælstof er der i indsatsprogrammerne i udkast til vandplanerne opgjort de økonomiske konsekvenser for hvert af de 23 hovedvandoplande.

For så vidt angår kravet om efterafgrøder blev der med udmøntningen af den seneste ændring af gødskningsloven (L 36) etableret mulighed for, at den enkelte landmand kan vælge at opfylde kravet om efterafgrøder med en række alternative virkemidler, herunder mellemafgrøder.

Fødevarerministeriet vil undersøge, om der er grundlag for at give den enkelte bedrift mulighed for at anvende yderligere alternative virkemidler i stedet for efterafgrøder, herunder minivådområder, hvor der kan opnås den samme miljøeffekt. Indsatsen vedrørende de 9.000 tons kvælstof ligger fast.

For et muligt kvælstofkvotesystem – eller andre virkemidler – som skal sikre reduktion af de 10.000 tons N skal de økonomiske konsekvenser jf. Grøn Vækst 2.0 aftalen - analyseres i udvalget om den fremadrettede kvælstofregulering.

Spørgsmål 4

Mener ministeren at referenceperioden 2001-2005 er rigtig valgt, da Vand Miljøplan 2 ikke var fuldt gennemført i 2004, og den fulde effekt derfor ikke indgår?

Svar:

Det er vigtig at slå fast at kvælstofudledningen fra dansk landbrug er nedbragt mærkbart siden den første vandmiljøplan fra 1987. I 2004 anerkendte et flertal af Folketingets partier, at målet i Vandmiljøplan I og II om *en halvering nitratudvaskningen* var nået, og at den politiske aftale var gennemført. Halveringen af nitratudvaskningen er tillige forudsætningen for, at EU-Kommissionen er tilfreds med den danske gennemførelse af Nitratdirektivet.

Aftalen om Vandmiljøplan II fra 1998 indeholdt en række indsatser. Og spørgsmålet går på, om effekten af disse indsatser er fuldt indregnet i baseline.

For naturgenopretningsprojekter, herunder vådområdeprojekter, der var planlagt under VMP II, men endnu ikke udført, er der foretaget en indregning af den forventede effekt af disse naturgenopretningsprojekter ved fastlæggelse af baseline.

Vandplanudkastene tager derudover højde for en forsinket kvælstofreduktion som følge af bl.a. VMP II i de oplande, hvor en sådan effekt på baggrund af målinger i vandløbene har kunnet påvises.

Der er således indregnet en forsinkelse af effekterne af vandmiljøplan I og II i områderne ved Limfjorden og Mariager Fjord. Forsinkelsen i de oplande skyldes de specielle geologiske forhold, som medfører, at udvaskningen fra landbrugsarealerne og hermed også effekten af tidligere indsats kan være mange år undervejs i grundvandet, inden den når frem til vandløbene.

Det er kun i oplandene til Limfjorden og Mariager Fjord, at dette har kunnet påvises.

Baselinen for kvælstofindsatsen skal konsolideres i kvælstofreguleringsudvalget og vurderes nærmere i den dialoggruppe, som Miljøministeriet sammen med Fødevareministeriet har iværksat, og hvor Landbrug og Fødevarer deltager.

Endelig vil der i forbindelse med høringen blive foretaget en vurdering af om planerne kan baseres på nyere data. Anvendelse af nye data vil kunne påvirke baseline. Eventuelle nye data vil blive indarbejdet i vandplanerne efter høringen.

Spørgsmål 5

Er ministeren enig i, at spildevand nogle steder kan være den udløsende faktor for dårlig miljøtilstand til trods for, at mængderne på landsplan kun udgør en mindre del af den samlede belastning med næringsstoffer?

Svar:

Det billede, som ses på landsplan, hvor belastningen med kvælstof fra spildevand til kystvande kun udgør en mindre del af den samlede belastning med næringsstoffer, ses også når næringsstofbelastningen opgøres for de lokale vandområder. Det er derfor sjældent, at udledning af næringsstoffer med spildevand kan udgøre den mest betydende faktor for vandområdernes tilstand.

Projekt teknisk gennemgang af vandplanudkast for forligskredsen for Grøn Vækst

d. 24. september 2010

Besvarelse af spørgsmål 1 – 5 af 17. september (Thor Pedersen)

Spørgsmål 1

De nye, målrettede efterafgrøder (140.000 ha) kan ikke være et generelt virkemiddel, da det er et mindre antal landmænd i udvalgte deloplande, der skal etablere disse. Der kan således ikke alene af den grund være tale om erstatningsfri regulering, da der er tale om en målrettet tilgang, der er sammenlignelig med etableringen af randzoner, vådområder, reduceret vandløbsvedligeholdelse etc., hvor der under alle omstændigheder skal gives kompensation? Svar udbedes.

Svar

Fødevareministeriet har oplyst følgende:

"Ud fra en samlet prioritering af indsats og kompensation, blev det i forbindelse med Grøn Vækst besluttet, at de yderligere 140.000 ha. efterafgrøder, der målrettes deloplande inden for V1 og V2 områderne ikke kompenseres. Der er i den forbindelse lagt vægt på, at det hidtidige krav om efterafgrøder på hhv. 10 og 14% ikke kompenseres, men er indført ved et lovkrav. Der er endvidere lagt vægt på, at jordbrugerne, der vælger at bruge muligheden for alternative virkemidler i stedet for efterafgrøder, har fået en større fleksibilitet, der muliggør en bedre tilrettelæggelse af landbrugsdriften.

For så vidt angår kravet om efterafgrøder blev der med udmøntningen af den seneste ændring af gødskningsloven (L 36) etableret mulighed for, at den enkelte landmand kan vælge at opfylde kravet om efterafgrøder med en række alternative virkemidler, herunder mellemafgrøder.

Fødevareministeriet vil undersøge, om der er grundlag for at give den enkelte bedrift mulighed for at anvende yderligere alternative virkemidler i stedet for efterafgrøder, herunder minivådområder, hvor der kan opnås den samme miljøeffekt. Indsatsen vedrørende de 9.000 tons kvælstof ligger fast.

Det blev i forbindelse med Grøn Vækst-arbejdet opgjort, at de erhvervsøkonomiske omkostninger ved kravet om yderligere efterafgrøder udgør 58,5 mio. kr."

Spørgsmål 2

I vandplanen for Roskilde Fjord og Isefjorden er blot 10 km af i alt ca. 800 km vandløb klassificeret som blødbundsvandløb, der bl.a. er karakteriseret ved ringe fald. Andelen virker meget lavt sat. Der ønskes: 1) En præsentation af de faglige kriterier for adskillelsen mellem blødbunds- og andre vandløbstyper og 2) en oversigt over brugen af blødbundsklassifikationen i alle

23 vandplaner.

Svar

- 1) De faglige kriterier for udpegningen af den nationale vandløbstype blødbundsvandløb fremgår af afsnit 4.3.2 i "Retningslinjer for udarbejdelse af indsatsprogrammer", By- og Landskabsstyrelsen, Januar 2010:

"For at kunne blive udpeget som blødbundsvandløb skal vandløbet på en overvejende del af sin længde have et naturligt ringe fald, ringe vandhastighed samt et bundsubstrat der naturligt er blødt og overvejende organisk. Den maksimalt opnåelige faunaklasse for vandløbet skal være DFVI 5. Denne type vandløb er fortrinsvis begrænset i sin udbredelse og omfatter primært vandløb i egne af landet, hvor terrænet naturligt er meget fladt (f.eks. Lolland og Lange-land). Vandløbstypen omfatter ikke de nedre dele af større vandløb, hvor vandhastigheden er lav og bunden er mere eller mindre blød."

- 2) Anvendelsen af blødbundsklassifikationen fremgår af nedenstående oversigt:

Hovedvandområde	km målsat vandløb	km blødbund	% blødbund
1.1 Kattegat Skagerak	1795,7	197,8	11,0%
1.2 Limfjorden	4117,8	729,3	17,7%
1.3 Mariager Fjord	320,1	33,4	10,4%
1.4 Nissum Fjord	1020,2	182,3	17,9%
1.5 Randers Fjord	2452,1	227,0	9,3%
1.6 Djursland	662,7	138,4	20,9%
1.7 Århus Bugt	556,7	52,4	9,4%
1.8 Ringkøbing Fjord	1979,7	185,0	9,3%
1.9 Horsens Fjord	541,7	13,2	2,4%
1.10 Vadehavet	2962,7	221,9	7,5%
1.11 Lillebælt Jylland	1312,7	29,3	2,2%
1.12 Lillebælt Fyn	843,0	17,3	2,0%
1.13 Odense Fjord	1108,7	8,0	0,7%
1.14 Storebælt	401,9	72,8	18,1%
1.15 Det Sydfynske Øhav	531,6	56,9	10,7%
2.1 Kalundborg	440,4	126,9	28,8%
2.2 Isefjord & Roskilde Fjord	789,3	10,1	1,3%
2.3 Øresund	253,2	0,0	0,0%
2.4 Køge Bugt	558,7	18,7	3,4%
2.5 Smålandsfarvandet	2873,8	1068,8	37,2%
2.6 Østersøen	1089,3	373,2	34,3%
3.1 Bornholm	385,2	0,0	0,0%
4.1 Kruså - Vidå	865,3	42,7	4,9%
I alt	27862,4	3805,5	13,7%

Som det fremgår af tabellen, er det især områder med fladt terræn som fx Lolland-Falster, hvor der er en relativt stor andel blødbundsvandløb.

Spørgsmål 3

Vedr. business as usual; er det ikke korrekt opfattet, at dette begreb også indeholder en gradvis stigning i kvælstofkvoten, i takt med at landbrugsarealer blev taget ud? I de økonomiske konsekvenser skal effekten af denne tabte stigning vel så indgå?

Svar

Fødevareministeriet har oplyst følgende:

"Normsystemet er ikke statisk og som følge af aftalen om Grøn Vækst ændres måden, hvorpå landekvoten for kvælstofnormerne beregnes – den såkaldte tekniske ændring. Ændringen medfører, at når et landbrugsareal bliver taget ud af drift (for eksempel til byggeri, natur og veje), vil dette – alt andet lige - nedsætte den samlede kvælstofkvote på landsplan.

Ændringen indebærer således, at kvælstofmængden på resterende landbrugsarealer ved udtagning af landbrugsjord fastholdes på samme niveau som før udtagningen. Udtagning af landbrugsjord kan ikke længere muliggøre en forøgelse af kvælstofmængden på resterende landbrugsarealer. ”

Spørgsmål 4

Er det korrekt opfattet, at der ikke er en sammenhæng mellem Grøn Væksts omkostninger og vækstinitiativer for den enkelte landmand? De hårdest ramte vil med andre ord på ingen måde blive kompenseret for deres tab, f.eks. som følge af nye krav til efterafgrøder, tabt mulighed for fortsat stigning i kvælstofkvoten etc?

Svar

Som følge af Grøn Vækst aftalen kan landbruget få kompensation for en række virkemidler (fx randzoner om vandløb og søer samt reduceret/ophør med vandløbsvedligeholdelse) og tilskud til frivillige natur- og miljøforpligtelser (fx vådområder), mens de virkemidler, der blev vedtaget med L36 i december 2009, ikke kompenseres.

Landbrugserhvervets omkostninger som følge af Grøn Vækst aftalen udgør gennemsnitligt 621 mio. kr. årligt i perioden 2010-2015. Af de 621 mio. kr. lægges der op til at kompensere erhvervet og yde tilskud for i alt 513 mio. kr. årligt.

Hertil kommer vækstinitiativerne i Grøn Vækst aftalen, der både omfatter mere fleksible regler og en række tilskudsordninger. Endvidere bliver erhvervet kompenseret med jordskattelettelser for 500 millioner kroner om året. Skattelettelserne skal på sigt finansieres af erhvervet selv, men i de første par år finansieres de af en stigning i lønsumsafgiften.

Da der både anvendes generelle og specifikke virkemidler er det rigtigt, at der vil kunne være landmænd der enten bliver over eller underkompenseret som følge af udkast til vandplaner.

Spørgsmål 5

Hvordan sikres det, at vandplanerne i deres nuværende form ikke får negative effekter på beskæftigelsen i udkantsområderne? Der tænkes her også på alle tiltag, der ikke indgår i GV 2.0-analyserne, der som udgangspunkt kun ser på de 10.000 t kvælstof.

Svar

Udkast til vandplanerne er en del af Grøn Vækst pakken, der både indeholder nye miljø- og naturmål og vækstinitiativer.

De beskæftigelsesmæssige effekter vurderes i forbindelse med den analyse, der igangsættes i henhold til Grøn Vækst-aftalen, om vandplanernes konsekvenser for udviklingsmuligheder og beskæftigelse i visse egne af landet.

På baggrund af det samlede analysearbejde, der gennemføres i henhold til aftalen om Grøn Vækst 2.0, vil regeringen og Dansk Folkeparti drøfte tidsplanen for de fremadrettede krav til kvælstofreduktionen, med henblik på at opretholde beskæftigelsen og udviklingsmulighederne i hele landet.

Projekt teknisk gennemgang af vandplanudkast for forligskredsen for Grøn Vækst

Besvarelse af 2. runde 48 spørgsmål fra Erling Bonnesen af 20. september 2010

24. september 2010

Spørgsmål 2-1

Miljøministeren anmodes om at bekræfte, at det tydeliggøres i høringsbrevet, at den enkelte lodsejer kompenseres/erstattes for nettotab, som følge af de pålagte indgreb.

Svar

Det vil fremgå af høringsbrevet, at "Som følge af Grøn Vækst aftalen kan landbruget få compensation for en række virkemidler (fx randzoner om vandløb og søer samt reduceret/ophør med vandløbsvedligeholdelse) og tilskud til frivillige natur- og miljøforpligtelser (fx vådområder)."

I bilaget til høringsbrevet står at: "De berørte lodsejere kan få compensation for det individuelt forventede nettotab pr. ha., der skyldes ændret vedligeholdelse som følge af vandplanerne."

Det er forudsat i Grøn Vækst aftalen, at compensationen sker inden for rammerne af landdistriktsprogrammet. Compensation inden for rammerne af landdistriktsprogrammet udbetales årligt. Sætserne fastsættes på grundlag af beregninger af det forventede gennemsnitlige indkomsttab og/eller ekstraomkostninger.

Landbrugserhvervets omkostninger som følge af Grøn Vækst aftalen udgør gennemsnitligt 621 mio. kr. årligt i perioden 2010-2015. Af de 621 mio. kr. lægges der op til at kompensere erhvervet og yde tilskud for i alt 513 mio. kr. årligt.

Hertil kommer vækstinitiativerne i Grøn Vækst aftalen, der både omfatter mere fleksible regler og en række tilskudsordninger. Endvidere bliver erhvervet kompenseret med jordskattelettelser for 500 millioner kroner om året. Skattelettelserne skal på sigt finansieres af erhvervet selv, men i de første par år finansieres de af en stigning i lønsumsafgiften.

Spørgsmål 2-2

Miljøministeren anmodes om at bekræfte, at det tydeliggøres i høringsbrevet, at der kun iværksættes indgreb overfor den enkelte lodsejer i det omfang der er afsat penge til compensation/erstatning for nettotab til den enkelte lodsejer, således at ingen enkeltlodsejere vil blive underkompenseret.

Svar

Det vil fremgå af bilag til høringsbrevet, at: "Kommunens indsats først kan sættes i gang, når kommunen hos de statslige myndigheder har sikret sig,

at der er økonomisk grundlag for at yde fuld kompensation til alle berørte arealer, således at den økonomiske ramme for indsatsen afsat inden for Grøn Vækst ikke overskrides. Således kan der ikke iværksættes en indsats uden der også er penge til kompensation. Dette vil blive præciseret i Grøn Vækst lovforslaget.”

Spørgsmål 2-3

Hvordan vil ministeren sikre, at processen vedr. iværksættelse af indsatserne kan styres, så der er sammenhæng mellem de iværksatte tiltag, de økonomiske midler, konsekvenserne for de berørte lodsejere og målopfyldelsen?

Hvilke styringsmodeller tænkes anvendt, med angivelse af involverede parter og justeringsmuligheder i form af ændret/ophør af indsats ved uhenigtsmæssige konsekvenser etc.

Svar

Der er afsat midler til kompensation/erstatning til indsatserne vådområder/ådale, ændret vandløbsvedligeholdelse, vandløbsrestaurering, herunder åbning af rørlagte vandløb og fjernelse af spærringer samt etablering af randzoner. Der laves administrative ordninger for udbetaling af kompensation og erstatninger i det omfang, ordningerne ikke allerede findes i dag. Det vil være en del af arbejdet at sikre, at der er sammenhæng mellem tiltag, målopfyldelse og de afsatte midler.

For vandløbsindsatsen specifikt vil fremgå af bilag til høringsbrevet, at ”Kommunens indsats først kan sættes i gang, når kommunen hos de statslige myndigheder har sikret sig, at der er økonomisk grundlag for at yde fuld kompensation til alle berørte arealer, således at den økonomiske ramme for indsatsen afsat inden for Grøn Vækst ikke overskrides. Således kan der ikke iværksættes en indsats uden der også er penge til kompensation. Dette vil blive præciseret i Grøn Vækst lovforslaget.”

Spørgsmål 2-4

I forbindelse med svar af 7. september på spørgsmål 1: Vil ministeren sikre, at det af planerne tydeligt fremgår, at der er en række forhold – fremtidig kvælstofregulering, brug af undtagelsesbestemmelser etc. – som først bliver endeligt afklaret efter høringsperioden?

Svar 2-4

Af høringsbrevet til udkast til vandplaner, vil følgende fremgå:

”I de foreliggende udkast til vandplaner er vandrammedirektivets undtagelsesbestemmelser om forlængelse af tidsfristen for opfyldelse af miljømålet taget i anvendelse, særligt for de åbne kystvande, hvor det begrundes med et manglende vidensgrundlag til at kunne fastlægge det indsatsbehov, der skal til for at opfylde vandrammedirektivets miljømål. Derudover er bestemmelsen anvendt i forhold til markvanding, som er taget ud af vandplanerne, og på en række helt konkrete forhold.”

og

"For de 10.000 tons kvælstof er der som følge af aftalerne igangsat et udredningsarbejde om vandplanernes konsekvenser i visse egne af landet og den fremadrettede kvælstofregulering med belysning af fordele og ulemper ved en model med omsættelige kvælstofkvoter i forhold til alternativer mhp. fastlæggelse af resterende indsatskrav og valg af konkrete virkemidler. Det endelige resterende indsatsbehov, der skal nås i første planperiode (2010-2015) fastlægges først for det enkelte vandopland, når ovenstående analyse foreligger. Den samlede analyse skal være færdig i 2011. På baggrund af analysen vil regeringen og Dansk Folkeparti drøfte tidsplanen for de fremadrettede krav til kvælstofreduktionen, herunder muligheden for yderligere anvendelse af undtagelsesbestemmelserne i EU's vandrammedirektiv, hvor det vurderes relevant med henblik på at opretholde beskæftigelsen og udviklingsmulighederne i hele landet."

Af høringsbrevet vil det også fremgå, at det for andre indsatser (vandløbsindsatsen, spildevandsindsatsen, sørestaurering mv.) vil fremgå af planerne, at disse først vil blive endeligt afklaret efter høringsperioden. Det fremgår af både høringsbrev og vandplaner, at der nedsættes en række arbejdsgrupper. I høringsbrevet fremgår, at: "Regeringen har besluttet, at der skal nedsættes en række arbejdsgrupper med relevante interessenter, der skal arbejde videre med at kvalificere grundlaget for spildevand, vandløb, vandindvinding, markvanding samt sørestaurering" og "Desuden vil Miljøministeriet sammen med Fødevarerministeriet og Landbrug & Fødevarer i en arbejdsgruppe se nærmere på ålegræsværktøjet, der bruges som indikator for kvælstofreduktionen, herunder om der er brug for justeringer af værktøjet."

Spørgsmål 2-5

Betyder svaret af 7. september på spørgsmål 2, at den gennemførte indsats på vandløbsområdet ikke vil overstige den økonomiske ramme til compensation/erstatning. Reduktionen/ændringer i vandløbsvedligeholdelse bliver en afvejning mellem miljømålsætning og økonomi?

Svar

Ja. Indsatsen vedrørende ændret vedligeholdelse vil kun iværksættes i det omfang, at den ikke overstiger den økonomiske ramme i Grøn Vækst, der er afsat til compensation, hvilket også vil fremgå af høringsbrevet. Den anden del af vandløbsindsatsen, som er vandløbsrestaurering, herunder åbning af rørlagte vandløb og fjernelse af spærringer vil også kun iværksættes i det omfang, indsatsen ikke overstiger den økonomiske ramme.

Spørgsmål 2-6

Vil ministeren sikre, at det tydeligt fremgår af vandplanerne, at kommunernes vedligeholdelsespraksis ikke må ændres/reduceres *inden* vandplaner og de kommunale handleplaner er endeligt vedtaget. Indtil da gælder de eksisterende regulativs krav vedr. vedligeholdelse?

Svar

Det vil fremgå af bilag til høringsbrevet, at: "Kommunens indsats først kan sættes i gang, når kommunen hos de statslige myndigheder har sikret sig, at der er økonomisk grundlag for at yde fuld kompensation til alle berørte arealer, således at den økonomiske ramme for indsatsen afsat inden for Grøn Vækst ikke overskrides. Således kan der ikke iværksættes en indsats uden der også er penge til kompensation. Dette vil blive præciseret i Grøn Vækst lovforslaget.] Indtil da gælder de eksisterende regulativer. Kommunens vedligeholdelsespraksis vil ikke blive ændret på vandløbsstrækninger, der er udpeget i vandplanerne, før vandplanerne er vedtaget. For øvrige vandløb henvises til besvarelse af spm. 2-7.

Spørgsmål 2-7

Vil ministeren sikre, at vandløbsmyndigheden kun anvender muligheden for reduceret vedligeholdelse på de vandløbsstrækninger, der udpeges i vandplanerne?

Svar

Efter vandløbslovens bestemmelser skal kommunerne som vandløbsmyndighed udarbejde vandløbsregulativer for alle offentlige vandløb. Regulativerne skal bl.a. indeholde bestemmelser om omfang og praksis for grødeskæring. Endvidere skal regulativerne indeholde en bestemmelse om dato for revision af regulativet, så det sikres, at der med jævne mellemrum vurderes, om ændring af forudsætningerne bør medføre justering af regulativet. Vandløbslovens bestemmelser vil fortsat være gældende, når vandplaner er vedtaget, også for vandløb udenfor vandplanernes indsatsområder. De endelige vandplaner vil alene udpege vandløbsstrækninger, hvor det vurderes, at der skal ske en reduceret vandløbsvedligeholdelse for at opnå en god økologisk tilstand, og dermed leve op til målene i vandrammedirektivet.

Spørgsmål 2-8

I vandplanen for Roskilde Fjord og Isefjorden fremgår det af bemærkningerne 7 og 8 til Tabel 1.3.1 (s. 27), at udtagning af landbrugsjord ifm. åbning af rørlagte vandløb og vandløbsrestaurering, at kompensationen er fra den samme pulje som reduceret vandløbsvedligeholdelse. Er dette ikke i modstrid med de gældende regler for regulering/restaurering, hvor der skal udregnes erstatning (evt. som ekspropriation), jfr. Svaret på spørgsmål 4?

Svar

Noten kan godt virke lidt misvisende. I forbindelse med vandløbsrestaurering har lodsejere, der lider tab, ret til erstatning. I aftalen om Grøn Vækst er der afsat 78 mio. kr. årligt til vandløbsrestaurering, herunder åbning af rørlagte strækninger og fjernelse af spærringer. Dette beløb skal dække omkostninger til anlæg/projektering og erstatninger til lodsejerne. Indsatsen "vandløbsrestaurering" vil blive tilpasset og holdes indenfor den afsatte økonomiske ramme.

Spørgsmål 2-9

Hvordan sikres lodsejeren mod tab i de tilfælde, hvor ordninger eller de økonomiske rammer iht. Landdistriktsordningen ændrer sig eller bortfalder?

Svar:

Som det fremgår af høringsbrevet og aftalen om Grøn Vækst vil de igangsatte initiativer blive finansieret af Landdistriktsprogrammet for 2010-2013, som forudsættes forlænget i udmøntningen af Landdistriktsprogrammet for 2014 og 2015. Det lægges til grund, at det landdistriktsprogram, der løber fra 2014 og frem, som minimum er af samme størrelse som for perioden 2010-13. Såfremt antagelsen om landdistriktsprogrammets omfang for 2014 og frem ikke holder, vil omfanget af de igangsatte initiativer (herunder finansiering) blive drøftet på ny med forligspartierne.

Spørgsmål 2-10

Vedr. baseline, hvordan vil ministeren forklare, at der er regnet korrekt, når referenceperioden (2001-2005) inkluderer flere år, hvor VMP II ikke har været fuldt implementeret?

Svar

For naturgenopretningsprojekter, herunder vådområdeprojekter, der var planlagt under VMP II, men endnu ikke udført, er der foretaget en indregning af den forventede effekt af disse naturgenopretningsprojekter ved fastlæggelse af baseline.

Vandplanudkastene tager derudover højde for en forsinket kvælstofreduktion som følge af bl.a. VMP II i de oplande, hvor en sådan effekt på baggrund af målinger i vandløbene har kunnet påvises.

Der er således indregnet en forsinkelse af effekterne af vandmiljøplan I og II i områderne ved Limfjorden og Mariager Fjord. Forsinkelsen i de oplande skyldes de specielle geologiske forhold, som medfører, at udvaskningen fra landbrugsarealerne og hermed også effekten af tidligere indsatser kan være mange år undervejs i grundvandet, inden den når frem til vandløbene. Det er kun i oplandene til Limfjorden og Mariager Fjord, at dette har kunnet påvises.

Endelig vil der i forbindelse med høringen blive foretaget en vurdering af om planerne kan baseres på nyere data. Anvendelsen af nye data vil evt. kunne påvirke baseline. Eventuelle nye data vil blive indarbejdet i vandplanerne efter høringen.

Der er tradition for enighed om det faglige grundlag mellem de faglige repræsentanter fra Miljøministeriet, Fødevareministeriet, forskningsinstitutionerne og de faglige repræsentanter fra Videnscenter for Landbrug.

Spørgsmål 2-11

Af ministerens svar fremgår, at det tyske mål for kvælstoftilførsel til Flensborg Fjord frem til 2015 er $14,4 - 2 = 12,5$ kg N/ha. Kan ministeren bekræfte at det danske mål i vandplanerne, som blev sendt i forhøring var maksimalt 6,3 kg N/ha, når den samlede DK indsats på 19.000 ton N skal realiseres? Hvad er den faglige begrundelse for at man fra dansk side opererer med et loft for kvælstoftilførslen som kun er ca. det halve af det tyske?

Svar

Den nuværende kvælstoftilførsel fra Danmark til Flensborg Fjord er 18 kg N/ha. Med den foreløbigt planlagte indsats, svarende til 9.000 ton N på landsplan, forventes kvælstoftilførslen til fjorden reduceret med 3,4 kg N/ha eller 19 pct., således at vi i 2015 når ned på en kvælstoftilførsel på 14,6 kg N/ha.

Tilsvarende er kvælstoftilførslen fra Tyskland til Flensborg Fjord i dag 14,5 kg N/ha. Denne tilførsel forventes i første planperiode at blive reduceret med 2,0 kg N/ha eller 14 pct., således at tyskerne i 2015 når ned på en tilførsel på 12,5 kg N/ha.

For Østersøen som helhed forventes kvælstoftilførslen både fra Danmark med den foreløbigt planlagte indsats og fra Tyskland at blive reduceret med omkring 14 pct. i første planperiode. Det vil resultere i en kvælstoftilførsel til Østersøen i 2015 fra Danmark på 12,2 kg N/ha og fra Tyskland på 12,5 kg N/ha.

Den danske metode for beregning af de mål for kvælstoftilførsel, som fremgik af de udkast til vandplaner, som var i forhandling tidligere på året, har været fremlagt i EU-kredsen i forbindelse med EU-Kommissionens konkretisering af vandrammedirektivets miljømål. Miljøministeriet er ikke bekendt med de tilsvarende tyske beregningsmetoder og den eventuelle usikkerhed på de tyske tal. Ministeriet kender derfor ikke den faglige baggrund for forskelle mellem de danske og de tyske tal.

Spørgsmål 2-12

Har ministeren overvejet hvad den planlagte 64 % kvælstofreduktion til Flensborg Fjord fra dansk side har af konsekvenser for landbruget i fjordens opland?

Svar

Som nævnt i svar på spørgsmål 2-11 indebærer den foreløbigt planlagte indsats en reduktion af kvælstoftilførslen til Flensborg Fjord på 19 pct. Der er ikke lavet oplandsspecifikke erhvervsøkonomiske konsekvensberegninger. De samfundsøkonomiske omkostninger fremgår af resumé af udkast til Vandplan Lillebælt/Jylland og udgør 36 mio. kr. årligt, jf. svar på spm. 2-32.

Spørgsmål 2-13

Hvordan vil ministeren sikre, at der indhentes oplysninger om den hidtidige tyske reduktion af kvælstofudledning til Flensborg Fjord?

Svar

Miljøministeriet har rettet en forespørgsel herom til Slesvig-Holstens Ministerium for Landbrug, Miljø og Åbent Land. Resultatet vil indgå i det arbejde med at undersøge den faktiske implementering af vandrammedirektivet i en række andre lande, som er igangsat i henhold til Grøn Vækst 2.0, og som afrapporteres i 2011.

Spørgsmål 2-14

Hvordan sikres det, at der ikke iværksættes unødvendig kvælstofreduktion, men at man afventer evt. brug af alternative virkemidler som fx stenrev?

Svar

I vurderingen af, hvor stort behovet for kvælstofreduktionen er, har regeringen valgt et konservativt skøn, hvilket bidrager til, at der ikke iværksættes en unødigt kvælstofreduktion. I vurderingen af, hvor stort behovet for kvælstofreduktionen er, har regeringen valgt et konservativt skøn, hvilket bidrager til, at der ikke iværksættes en unødigt kvælstofreduktion. I det faglige arbejde med fastlæggelsen af reduktionsbehovet for kvælstof er der knyttet en vis usikkerhed til opgørelsesmetoden. Det vil der som regel altid være i arbejdet med biologiske metoder indenfor naturvidenskaben. Regeringen har valgt at fastlægge reduktionsbehovet i den nederste del af usikkerhedsintervallet, og der er derfor god sikkerhed for, at der ikke er blevet udpeget for mange og for store indgreb i forhold til, hvad der er brug for.

Vedrørende alternative virkemidler tyder undersøgelser på, at stenrev kan bidrage til at stabilisere forbedring af den økologiske tilstand i visse kystvande, og at de formodentlig også kan være med til at reducere behovet for kvælstofreduktion. Der udestår dog fortsat usikkerhed om stenrevenes effekt. Før virkemidler som stenrev kan indgå som et brugbart virkemiddel i vandplanlægningen, er der behov for mere konkret viden om virkemidlernes potentiale og effekt.

Som opfølgning på Grøn Vækst 2.0 aftalen er der nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe der skal se på den fremadrettede kvælstofregulering. I arbejdet indgår blandt andet en analyse af alternative virkemidler som fx stenrev, muslingefiskeri, tanghøst og minivådområder. Arbejdet afsluttes i 2011.

Spørgsmål 2-15

Tilførslen af kvælstof fra de åbne havområder til de fjord- og kystområder, hvor ålegræsværktøjet har været anvendt, vurderes ikke at påvirke vandområderne. Vil ministeren redegøre for baggrunden for denne vurdering, set i lyset af, at der fra flere sider sættes spørgsmålstejn ved denne konklusion?

Svar

Kvælstofkoncentrationen i de åbne farvande er generelt lavere end i fjorde og lukkede kystvande. Når vand fra de åbne havområder blandes med vand i fjorde og kystområder sker der derfor en fortynding af kvælstofindholdet i fjord- og lukkede kystvande. Der er derfor ikke tale om, at vandet fra de åbne kystområder "belaster" fjord og kystområder med kvælstof, der medfører påvirkning af tilstanden i negativ retning. Tværtimod sker der en påvirkning med kvælstof fra fjordene til de åbne farvande.

Spørgsmål 2-16

Hvis ålegræs af forskellige årsager ikke kan etablere sig ud på de målsatte dybder, hvordan sikres det så, at reguleringsskruen ikke bare strammes yderligere, med endnu større krav til fx kvælstofudledningen?

Svar

På baggrund af en EU-Kommissions beslutning fra 2008 er ålegræs valgt som indikator for den økologiske tilstand i kystvandområderne i den første vandplan. Miljømål for ålegræs danner grundlag for beregning af indsatsbehovet for at kunne opfylde miljømålet.

Vurderingen af om miljømålet opnås skal ifølge Vandrammedirektivet vurderes efter flere biologiske kvalitetselementer (planktonalger, makroalger, blomsterplanter (ålegræs) og bunddyr). Indikatorerne for disse kvalitetselementer vil blive færdigudviklet til den næste vandplan, som skal vedtages i 2015.

Skulle ålegræsset vise sig ikke at etablere sig ud til de målsatte dybder, kan vurderingen efter de øvrige biologiske kvalitetselementer bidrage i en vurdering af, hvad grunden hertil kan være. Desuden kan overvågningsresultater for kvælstofkoncentrationen indgå i vurderingen, og hvis kvælstofkoncentrationen er blevet reduceret til et niveau, som understøtter at miljømålet for ålegræs kan opfyldes, vil der ikke være behov for at stille yderligere krav om reduktion af kvælstofbelastningen.

Miljøministeriet vil sammen med Fødevareministeriet og Landbrug & Fødevarer i en arbejdsgruppe se nærmere på ålegræsværktøjet, herunder om der er brug for justering af værktøjet. Relevante forskningsinstitutioner inddrages efter behov.

Spørgsmål 2-17

Vil ministeren sikre, at der foretages en nærmere undersøgelse af potentialet for at anvende stenrev, dvs. i hvilke kystvande, de kan tænkes at have en gunstig effekt, herunder et mindsket behov for kvælstofreduktion? Hvor når vil den foreligge?

Svar

By- og Landskabsstyrelsen har af DHI og DMU fået udarbejdet en rapport "*Stenrev i Limfjorden: Fra naturgenopretning til supplerende virkemiddel*". Rapporten beskriver potentialet for anvendelse af stenrev som supplerende virkemiddel i den centrale del af Limfjorden. Der er tale om modelberegninger og dermed en teoretisk belysning af mulige effekter af et virkemiddel, der kan supplere den øvrige indsats for at reducere kvælstofudledningerne til Limfjorden for at opnå god miljøtilstand i fjorden.

Som opfølgning på Grøn Vækst 2.0 aftalen er der nedsat et tværministerielt udvalg, der skal se på den fremadrettede kvælstofregulering. I arbejdet indgår bl.a. en analyse af alternative virkemidler, hvor potentialet for stenrev analyseres. Udvalgets arbejde skal være færdigt i 2011.

Spørgsmål 2-18

Ministeren bedes fremlægge de seneste beregninger foretaget af ministeriet af omkostningseffektiviteten for stenrev i Limfjorden, med ca. angivelse af pris pr. kg kvælstof(-ækvivalent) pr. år.

Svar

Omkostningseffektiviteten af genopretning af stenrev som supplerende virkemiddel i forhold til kvælstof vil bl.a. være afhængig af de specifikke økologiske forhold i det pågældende område og af effekten af den samlede indsats til begrænsning af udledningerne af næringsstoffer fra kilder på land. Omkostningseffektiviteten kan ikke overføres direkte til andre områder af de danske farvande, da de lokale økologiske forhold vil have indflydelse på effektiviteten af et genetableret stenrev.

Umiddelbart tyder modelberegninger på, at det kan være et omkostningseffektivt virkemiddel, men det vil formodentlig variere meget fra område til område. Der er meget stor usikkerhed ved opgørelse af effekter og omkostningseffektivitet, hvorfor der ikke på nuværende tidspunkt har været fagligt grundlag for at lade virkemidlet indgå i udkast til vandplaner.

I den arbejdsgruppe under udredningsarbejdet om den fremadrettede kvælstofregulering, der undersøger alternative virkemidler, vil grundlaget for anvendelse af stenrev om kvælstofvirkemiddel blive undersøgt nærmere, herunder omkostningseffektiviteten.

Spørgsmål 2-19

I svaret af 7. september til spørgsmål 30 fremgår det, at reduceret vandløbsvedligeholdelse kan gennemføres uden kompensation. Hvordan finder ministeren, at dette harmonerer med vandrammedirektivets bemærkninger vedr. cost-benefit og omfattende økonomiske konsekvenser; at der skal tages hensyn til indsatsens effekter på andre, fx husejere og landbruget?

Svar

Reduktion af vandløbsvedligeholdelse er efter gældende praksis en generel foranstaltning, der kan gennemføres uden kompensation. Kommunen er forpligtet til at opfylde vandløbsregulativets bestemmelser om vedligeholdelse af vandløb. Hvis der sker en mangelfuld vedligeholdelse kan det indbringes for taksationsmyndighederne, som blandt andet fastsætter erstatninger, som kommunen skal betale.

Vandplanerne vil alene udpege vandløbsstrækninger, hvor det vurderes, at der skal ske en reduceret vandløbsvedligeholdelse for at opnå en god økologisk tilstand, og dermed leve op til målene i vandrammedirektivet. Denne indsats gennemføres med kompensation, inden for rammerne af Landdistriktsprogrammet, jf. bilaget til høringsbrevet. Dvs. kompensationen skal ske ved årlige udbetalinger for udbyttetab.

Spørgsmål 2-20

Svaret af 7. september på spørgsmål 32 synes ikke at harmonere med bemærkningerne 7-8 til vandplan for Roskilde Fjord og Isefjordens tabel 1.3.1. Her fremgår det, at der vil ske kompensation, ikke erstatning, og at det vil være via et årligt tilskud fra en landdistriktsordning. Hvordan vil ministeren forklare denne forskel i ordlyd?

Svar

Noten kan godt virke lidt misvisende. I forbindelse med vandløbsrestauration har lodsejere, der lider tab, ret til erstatning. I aftalen om Grøn Vækst er der afsat 78 mio. kr. årligt til vandløbsrestauration, herunder åbning af rør-lagte strækninger og fjernelse af spærringer. Dette beløb skal dække omkostninger til anlæg/projektering og erstatninger til lodsejerne. Indsatsen "vandløbsrestauration" vil blive tilpasset og holdes indenfor den afsatte økonomiske ramme.

Spørgsmål 2-21

Ang. Svar af 7. september på Spørgsmål 38: Hvordan vil ministeren sikre, at lodsejere ikke kommer i klemme, hvis de utilsigtede effekter ved reduceret vedligeholdelse ikke er forhåndsudpeget af staten? Potentielt kan dette få meget alvorlige konsekvenser, både for den enkelte lodsejer og for erhvervet som helhed, da der både tabes udbytte og enkeltbetalingsstøtte på arealerne, uden disse tab kompenseres.

Svar

Det vil fremgå af bilag til høringsbrevet, at: "Kommunens indsats først kan sættes i gang, når kommunen hos de statslige myndigheder har sikret sig, at der er økonomisk grundlag for at yde fuld kompensation til alle berørte arealer, således at den økonomiske ramme for indsatsen afsat inden for Grøn Vækst ikke overskrides. Således kan der ikke iværksættes en indsats uden der også er penge til kompensation. Dette vil blive præciseret i Grøn Vækst lovforslaget.

Spørgsmål 2-22

Der er risiko for stort fosfortab til vandmiljøet, når lavtliggende arealer langs vandløbene sættes under vand som følge af den reducerede vandløbsvedligeholdelse. Hvordan vil ministeren sikre, at man ikke blot skaber et nyt problem i forsøget på at forbedre miljøkvaliteten i vandløbene?

Svar

Der skal kun ske en ændring af vandløbsindsatsen i det omfang, at det kan sikre at miljømålet kan nås. Det forventes, at indsatsen i nogle tilfælde vil kunne medføre midlertidige oversvømmelser. Det er således ikke hensigten med indsatsen, at arealerne langs vandløbene permanent skal sættes under vand. Risikoen for stort fosfortab vurderes på den baggrund at være yderst begrænset.

Spørgsmål 2-23

Det forlyder, at stærkt modificerede/kunstige vandløb udgør langt hovedparten (> 80 %) af de nordtyske vandløb. Det er næppe er tænkeligt, at alle disse vandløb anvendes til vandkraft, sejlads mv. Hvordan vil ministeren sikre, at de danske udpegninger foregår på samme grundlag som i sammenlignelige områder i EU, fx de nordligste tyske Bundeslændern?

Svar

Der er mulighed for at udpege visse vandområder som stærkt modificerede vandområder og som kunstige vandområder. For at sikre, at denne udpegnings sker på et ensartet grundlag for alle EU lande, har kommissionen ud-

arbejdet en vejledning i udpegning af stærkt modificerede og kunstige vandområder. Danmark har brugt vejledningen til at udarbejde specifikke retningslinjer for definition og udpegning af stærkt modificerede vandområder. Med hensyn til den konkrete udpegning i Nordtyskland, så har Miljøministeriet ikke kendskab til omfang og begrundelse for deres udpegninger. Når Danmark har udpeget forholdsmæssigt få vandområder som stærkt modificerede, er det fordi kun få vandområder opfylder betingelserne for en sådan udpegning. Når en større andel af vandområderne i Holland, England og Tyskland er udpeget som stærkt modificerede, er det fordi floderne i disse lande i vid udstrækning anvendes til sejlads (kommerciel transport) og til det formål er reguleret med kanaler og sluser mv. Der er desuden en del vandkraftanlæg i Tyskland (ca. 5 % af elproduktion i 2004 med forventet stigning til omkring 20 % i 2020) og Storbritannien (400 anlæg i dag med forventet stigning til 1200 anlæg i 2020), som også betyder stærke modifikationer af de vandområder, hvori de er placeret.

Spørgsmål 2-24

Hvor mange % af de danske vandløb, der indgår i vandplanerne, er klassificeret som hhv. kunstige og stærkt modificerede?

Svar:

I vandplanudkastene er cirka 10 % af vandløbene klassificeret som kunstige og stærkt modificerede.

I de danske vandplanudkast arbejdes desuden med en særlig national type vandløb, "Blødbunds vandløb", hvor vandløbet på en overvejende del af sin længde har et naturligt ringe fald, ringe vandhastighed samt et bundsubstrat der naturligt er blødt. Kravene til den økologiske tilstand i disse vandløb er lavere end i andre vandløb. Denne type vandløb udgør cirka 14 % af de vandløb, der indgår i vandplanerne.

Spørgsmål 2-25

I svaret af 7. september til spørgsmål 41 fremgår det ikke tydeligt, at den overordnede hjemmel til at reducere vedligeholdelsen – og koblingen til en form for kompensation – kun gælder for vandløb, der er udpeget i vandplanerne. Hvis kommunerne vælger at reducere vedligeholdelsen andre steder, 1) har de hjemmel til det? 2) hvordan sikres de berørte lodsejere samme kompensationsmulighed?

Svar

- 1) Ja, der er hjemmel i vandløbsloven til, at kommunerne som vandløbsmyndighed udarbejder vandløbsregulativer for alle offentlige vandløb. Regulativerne skal bl.a. indeholde bestemmelser om omfang og praksis for grødeskæring. Endvidere skal regulativerne indeholde en bestemmelse om dato for revision af regulativet, så det sikres, at der ned jævne mellemrum vurderes, om ændring af forudsætningerne bør medføre justering af regulativet. Vandløbslovens bestemmelser vil fortsat være gældende, når

vandplaner er vedtaget, også for vandløb udenfor vandplanernes indsatsområder.

- 2) Det blev besluttet af regeringen og forligsparten bag aftalen om Grøn Vækst, at de berørte lodsejere kan få kompensation som følge af indsatsen om ændret vandløbsvedligeholdelse, der indgår i vandplanerne, og som skal gennemføres for at opnå en god økologisk tilstand, og dermed leve op til målene i vandrammedirektivet.

Spørgsmål 2-27

Ministeren bedes redegøre for den påtænkte proces ifm. vandløbsindsatsen (ændret vedligeholdelse, restaurering og åbning af rørlagte strækninger); udpegning i vandplan, kommunal indsatsplan, grundig kortlægning af konsekvenser, inddragelse af lodsejere, afklaring af erstatning, reguleringssag, ændring af regulativ, ændring i vedligeholdelse og efterfølgende opfølgning på konsekvenserne.

Svar

De overordnede indsatser vil fremgå af udkast til vandplaner. Det vil være vandløbsmyndighederne der konkret skal vurdere, hvilke indsatser, der er nødvendige at gennemføre for at opnå miljømålet på de enkelte indsatsvandløb. Der er nedsat arbejdsgrupper mhp. at få udarbejdet administrationsmodeller for henholdsvis ændret vandløbsvedligeholdelse og vandløbsrestaurering, åbning af rørlagte strækninger og fjernelse af spærringer. De berørte lodsejere kan få kompensation for de individuelt forventede nettotab pr. ha., der skyldes ændret vedligeholdelse som følge af vandplanerne.

Det vil fremgå af administrationsgrundlaget, at der – inden en kommune implementerer et ændret regulativ – skal foreligge overblik over de arealer der påvirkes i form af et præcist kortgrundlag til udpegning af alle arealer. Miljøministeriet sikrer det nødvendige kortgrundlag til brug herfor. Lodsejerne vil blive inddraget i forbindelse med konsekvenskortlægningen og efter gældende regler i vandløbsloven i forbindelse med revision af regulativer. I forhold til vandløbsrestaurering, åbning af rørlagte strækninger og fjernelse af spærringer, så er disse indsatser omfattet af vandløbslovens bestemmelser om konsekvensvurdering, erstatningsudmåling, høringsprocedurer og klageadgange.

Spørgsmål 2-28

Ministeren bedes redegøre for, hvordan der på de enkelte vandløbsstrækninger kan beregnes en positiv miljøeffekt ved en given ændring af den eksisterende vandløbsvedligeholdelse. Hvordan tænkes denne viden overført til kommunerne i deres indsatsplanlægning?

Svar

Kommunerne har som vandløbsmyndighed mange års erfaring på området. Der er således ekspertise i kommunerne til at vurdere i hvilket omfang, det vil være nødvendigt at ændre vedligeholdelsen, så miljømålet kan nås. Der findes en række velkendte metoder til vurdering af vandløbenes natur- og miljøtilstand, herunder om målsætningen er opfyldt for vandløbet. Det er de

statslige miljøcentre, der har foretaget denne vurdering og på den baggrund udpeget de overordnede strækninger, der skal indgå i indsatsen. Det endelige indsatsbehov, der udføres af vandløbsmyndighederne, beror på en konkret vurdering af de enkelte vandløbsstrækninger.

Spørgsmål 2-29

Ændringerne i jordskatterne og den enkelte landmands byrde ifm. vandplanerne har ingen sammenhæng. Er ministeren enig i, at der ifm. vurderingen af byrdens omfang – og herunder spørgsmålet om ekspropriation, undtagelser mm. – skal ses på *alle* tiltag under Grøn Vækst?

Svar

Landbrugserhvervets omkostninger som følge af Grøn Vækst aftalen udgør gennemsnitligt 621 mio. kr. årligt i perioden 2010-2015. Af de 621 mio. kr. lægges der op til at kompensere erhvervet og yde tilskud for i alt 513 mio. kr. årligt.

Hertil kommer vækstinitiativerne i Grøn Vækst aftalen, der både omfatter mere fleksible regler og en række tilskudsordninger mv. som har en samlet værdi på 335 mio. kr. årligt i perioden 2010 -2015. Endvidere bliver erhvervet kompenseret med jordskattelettelser for 500 millioner kroner om året. Skattelettelserne skal på sigt finansieres af erhvervet selv, men i de første par år finansieres de af en stigning i lønsumsafgiften, hvilket giver erhvervet en årlig gevinst på 500 mio. kr. i 2011 og 2012.

Spørgsmål 2-30

I bemærkningerne til gødskningsloven – der jo også er blevet ændret som følge af Grøn Vækst – står anført, at der i nogle tilfælde kan være tale om ekspropriation. Er ministeren derfor enig i, at også disse ekstrabyrder – op til 37 % efterafgrøder hos nogle landmænd, skal indregnes i byrden for den enkelte landmand, sammen med øvrige indgreb som fx reduceret vandløbsvedligeholdelse?

Svar

Fødevareministeriet har svaret følgende: "Ud fra en samlet prioritering blev det i forbindelse med Grøn Vækst besluttet, at de målrettede efterafgrøder i V1 og V2 områderne ikke kompenseres. Justitsministeriet har vurderet, at det ikke kan udelukkes, at nogle landmænd vil blive ramt så uforholdsmæssigt hårdt, at virkemidlet i konkrete tilfælde vil kunne betegnes som et ekspropriativt indgreb

Den endelige fordeling af kravet om yderligere efterafgrøder på de enkelte vandområder fastlægges dog først i de endelige vandplaner efter den offentlige høring

For så vidt angår kravet om efterafgrøder blev der med udmøntningen af den seneste ændring af gødskningsloven (L 36) etableret mulighed for, at

den enkelte landmand kan vælge at opfylde kravet om efterafgrøder med en række alternative virkemidler, herunder mellemafgrøder.

Fødevarerministeriet vil undersøge, om der er grundlag for at give den enkelte bedrift mulighed for at anvende yderligere alternative virkemidler i stedet for efterafgrøder, herunder minivådområder, hvor der kan opnås den samme miljøeffekt. Indsatsen vedrørende de 9.000 tons kvælstof ligger fast.

Det fremgår af L36, at den endelige afgørelse af spørgsmål vedrørende ekspropriation henhører under domstolene efter grundlovens § 73.

Spørgsmål 2-31

Der er afsat 52 mio. kr./år til kompensation for reduceret vandløbsvedligeholdelse. Hvis behovet for ændret vedligeholdelse for at opfylde miljømålsætningerne overstiger dette beløb, hvordan påvirker det indsatsen; vil lodsejeren blive underkompenseret eller vil reduktionen i vandløbsvedligeholdelse blive tilpasset, så konsekvenserne kan dækkes af de 52 mio. kr.?

Svar

Reduktionen i vandløbsvedligeholdelsen vil blive reduceret, hvis midlerne til kompensation ikke er tilstrækkelige. Det vil fremgå af bilag til høringsbrevet, at for indsatsvandløb i vandplaner vil gælde, at kommunens indsats først kan sættes i gang, når kommunen hos de statslige myndigheder har sikret sig, at der er økonomisk grundlag for at yde fuld kompensation til alle berørte arealer. Dermed vil den økonomiske ramme for indsatsen afsat inden for Grøn Vækst ikke overskrides, fordi der ikke kan iværksættes en indsats uden der også er penge til kompensation. Dette vil blive præciseret i Grøn Vækst lovforslaget.

Spørgsmål 2-32

Ministeren bedes fremlægge resumeer fra samtlige 23 vandplaner (tabel med indsatser, økonomi osv.).

Svar

./ Resumeerne for hvert af de 23 hovedvandoplande vil blive oversendt snarest muligt og før den 28. september. Der tages forbehold for enkelte justeringer som måtte fremkomme ved den afsluttende kvalitetskontrol forinden offentliggørelsen.

Spørgsmål 2-33

Hvordan vil miljøministeren sikre, at der som følge af reduceret vandløbsvedligeholdelse, ikke sker tilslemning af drænanlæg på grund af forringet vandafledning, der resulterer i dårlig afvanding fra højbunds mineraljordsarealer?

Svar

Ændret vedligeholdelse skal medvirke til at forbedre de fysiske forhold i vandløb med henblik på at opnå miljømålet. Det vil fremgå af administrationsgrundlaget, at der - inden en kommune implementerer et ændret vandløbsregulativ - skal foreligge overblik over de arealer der påvirkes i form af

et præcist kortgrundlag til udpegning af alle arealer. Miljøministeriet sikrer det nødvendige kortgrundlag til brug herfor. Kortgrundlaget omfatter også konsekvenser i forhold til omfanget af vådere arealer som følge af evt. forhøjet vandstand i dræn/opstrøms ved stuvning. En stuvning indebærer en stigning af vandstanden ovenfor den vandløbsstrækning, hvor der sker en ændret vedligeholdelse. På baggrund af kortgrundlaget vil den enkelte lodsejer kunne se, hvilke arealer der forventes påvirket af indsatsen og dermed er tilskudsberettiget.

Spørgsmål 2-34

Hvordan vil miljøministeren sikre, at der ikke kommer utilsigtede virkninger i oplandet, der støder frem til arealer, der er direkte påvirket af nedsat vandløbsvedligeholdelse, d.v.s. lidt højere liggende arealer, nær toppen af dræn, der er afhængig af dræning og vandafledning på det lavere areal og ned til vandløbet ?

Svar

Det skal sikres ved, at det kortgrundlag, der skal anvendes, også omfatter konsekvenser i forhold til omfanget af vådere arealer som følge af evt. forhøjet vandstand i dræn/opstrøms ved stuvning, således at berørte lodsejere også kan opnå kompensation til arealer, der utilsigtet er blevet påvirket af indsatsen.

Spørgsmål 2-35

I det reviderede "Udkast til vandplan 2010-2015 Hovedopland 2,2 Isefjord og Roskilde Fjord Foreløbig version 9. september 2010 er i tabel 1.3.1 angivet genåbning af 38,3 km rørlagte vandløb til en årlig omkostning på kr. 775.000,-.

Er alle omkostninger, herunder ekspropriationserstatning for defigurering og gennemskæring, der potentielt kan andrage mange mill. kr. indregnet heri, eller hvorledes tænkes denne omkostning dækket ?

Svar

I aftalen om Grøn Vækst er der afsat 78 mio. kr. årligt til vandløbsrestauration, herunder åbning af rørlagte strækninger og fjernelse af spærringer. Dette beløb skal dække omkostninger til anlæg/projektering og erstatninger til lodsejerne. Indsatsen "vandløbsrestauration" vil blive tilpasset og holdes indenfor den afsatte økonomiske ramme.

Erstatningsudmålingen vil blive gennemført efter gældende lov og praksis, som anvendes i dag i forbindelse med åbning af rørlagte strækninger. Erstatningen vil derfor også indeholde erstatning for ulemper.

Spørgsmål 2-36

Hvilke overvejelser har miljøministeren gjort, herunder i forhold til EU, hvis det viser sig, at der bliver udpeget for mange og for store indgreb i forhold til hvad der er brug for?

Svar

I vurderingen af, hvor stort behovet for kvælstofreduktionen er, har regeringen valgt et konservativt skøn, hvilket bidrager til, at der ikke iværksættes en unødigt kvælstofreduktion. I det faglige arbejde med fastlæggelsen af reduktionsbehovet for kvælstof er der knyttet en vis usikkerhed til opgørelsesmetoden. Det vil der som regel altid være i arbejdet med biologiske metoder indenfor naturvidenskaben. Regeringen har valgt at fastlægge reduktionsbehovet i den nederste del af usikkerhedsintervallet, og der er derfor god sikkerhed for, at der ikke er blevet udpeget for mange og for store indgreb i forhold til, hvad der er brug for.

Skulle det alligevel vise sig, at miljømålene bliver opfyldt inden hele indsatsen er gennemført, vil resten af indsatsen kunne sættes i bero eller helt aflyses. Miljømålsloven fastsætter nærmere regler for ændring af vandplanen, herunder indsatsprogrammet, inden for planperioden, jf. lovens § 3, stk. 3. Hvis målet om god tilstand er opfyldt i alle vandområder, og der samtidig forebygges mod forringelser af tilstanden, vil Danmarks forpligtelser være opfyldt i denne henseende, og afløsning af yderligere indsats ses derfor ikke at kunne give problemer i forhold til EU.

Spørgsmål 2-37

Hvordan vil miljøministeren sikre, at undtagelsesbestemmelserne kan anvendes til at sikre, at der ikke sker for store udpegninger af indsatses samlet eller overfor de enkelte lodsejere?

Svar

Der var allerede i forhøringsudgaven af vandplanerne taget højde for beregningsusikkerheden ved fastlæggelse af indsatsen, og derfor forventes det ikke, at der vil blive problemer med for store udpegninger af indsatses. Vi anvender allerede undtagelsesbestemmelserne for samtlige kystvande, hvilket også er med til at sikre, at vores nuværende udpegning af indsatses ikke er for stor.

Spørgsmål 2-38

Hvordan vil miljøministeren sikre, at undtagelsesbestemmelserne kan tages i anvendelse på et senere tidspunkt, hvis det viser sig nødvendig?

Svar

Vandplanerne skal revideres og ajourføres ved udgangen af 2015 og derefter hvert sjette år. Det vil i forbindelse hermed blive vurderet, hvordan det går med opfyldelse af miljømålene for de enkelte vandområder, som er fastsat i vandplanerne. Er målet for et konkret vandområde ikke opfyldt, kan undtagelsesbestemmelserne om nødvendigt bringes i anvendelse i overensstemmelse med miljømålsloven, forudsat at lovens betingelser herfor er opfyldt.

I udvalget om den fremadrettede kvælstofregulering (de 10.000 tons) vil muligheden for yderligere anvendelse af undtagelsesbestemmelserne i Vandrammedirektivet også indgå, jf. aftale om Grøn Vækst 2.0: "På baggrund af analysen vil forligspartierne bag Grøn Vækst-aftalen drøfte tidsplanen for de fremadrettede krav til kvælstofreduktionen, herunder muligheden

for yderligere anvendelse af undtagelsesbestemmelserne i EU's Vandrammedirektiv, hvor det vurderes relevant med henblik på at opretholde beskæftigelsen og udviklingsmulighederne i hele landet".

Spørgsmål 2-39

Kunne det være en overvejelse allerede nu at tage undtagelsesbestemmelserne i anvendelse for at sikre tilstrækkelige koordinerings- og styringsmuligheder i den efterfølgende planlægning, gennemførelse og opfølgning af indgrebene?

Svar

Målet med vandrammedirektivet er at sikre god tilstand i alle vandområder i 2015. Medlemslandene kan fravige dette mål, når nærmere fastsatte betingelser er opfyldt.

Undtagelsesbestemmelserne anvendes allerede i dag. I de foreliggende udkast til vandplaner er vandrammedirektivets undtagelsesbestemmelser om forlængelse af tidsfristen for opfyldelse af miljømål taget i anvendelse, særligt for de åbne kystvande (V3-områderne), hvor det begrundes med et manglende vidensgrundlag til at kunne fastlægge det indsatsbehov, der skal til for at opfylde vandrammedirektivets mål. Derudover er bestemmelsen også anvendt i forhold til markvanding, som er taget ud af vandplanerne, og på en række helt konkrete forhold.

I udvalget om den fremadrettede kvælstofregulering (de 10.000 tons) vil muligheden for yderligere anvendelse af undtagelsesbestemmelserne i Vandrammedirektivet også indgå, jf. aftale om Grøn Vækst 2.0: "På baggrund af udvalgsarbejdet om den fremadrettede kvælstofregulering vil forligspartierne bag Grøn Vækst-aftalen drøfte tidsplanen for de fremadrettede krav til kvælstofreduktionen, herunder muligheden for yderligere anvendelse af undtagelsesbestemmelserne i EU's Vandrammedirektiv, hvor det vurderes relevant med henblik på at opretholde beskæftigelsen og udviklingsmulighederne i hele landet."

Spørgsmål 2-40

Er det korrekt, at hvis man vil anvende undtagelsesbetingelserne, herunder i forhold til EU, så skal det være før der er foretaget udpegning af konkrete indsatser, forstået på den måde, at hvis der først er udpeget et indgreb, så kan det ikke trækkes tilbage eller justeres?

Svar

Hvis målet om god tilstand som minimum er opfyldt i alle vandområder, og der samtidig forebygges mod forringelser af tilstanden, vil Danmarks forpligtelser være opfyldt i denne henseende, og afløsning af yderligere indsats ses derfor ikke at kunne give problemer i forhold til EU.

Spørgsmål 2-41

Hvis det viser sig, at der udpeges for store indgreb, bliver Danmark så alligevel forpligtet til at gennemføre indgrebene?

Svar

I vurderingen af, hvor stort behovet for kvælstofreduktionen er, har regeringen valgt et konservativt skøn, hvilket bidrager til, at der ikke iværksættes en unødigt kvælstofreduktion. I det faglige arbejde med fastlæggelsen af reduktionsbehovet for kvælstof er der knyttet en vis usikkerhed til opgørelsesmetoden. Det vil der som regel altid være i arbejdet med biologiske metoder indenfor naturvidenskaben. Regeringen har valgt at fastlægge reduktionsbehovet i den nederste del af usikkerhedsintervallet, og der er derfor god sikkerhed for, at der ikke er blevet udpeget for mange og for store indgreb i forhold til, hvad der er brug for.

Skulle det alligevel vise sig, at miljømålene bliver opfyldt inden hele indsatsen er gennemført, vil resten af indsatsen kunne sættes i bero eller helt aflyses. Miljømålsloven fastsætter nærmere regler for ændring af vandplanen, herunder indsatsprogrammet, inden for planperioden, jf. lovens § 3, stk. 3. Hvis målet om god tilstand er opfyldt i alle vandområder, og der samtidig forebygges mod forringelser af tilstanden, vil Danmarks forpligtelser være opfyldt i denne henseende, og aflysning af yderligere indsats ses derfor ikke at kunne give problemer i forhold til EU.

Spørgsmål 2-42

Hvilke overvejelser har miljøministeren gjort, hvis det viser sig, at indgrebene påvirker væsentligt mere end de nuværende skøn, d.v.s. at kompensations-/erstatningerne bliver væsentligt større?

Svar

Der er afsat midler til compensation/erstatning til indsatserne vådområder/ådale, ændret vandløbsvedligeholdelse, vandløbsrestaurering, herunder åbning af rørlagte vandløb og fjernelse af spærringer samt etablering af randzoner. Der laves administrative ordninger for udbetaling af compensation og erstatninger i det omfang, ordningerne ikke allerede findes i dag. Det vil være en del af arbejdet at sikre, at der er sammenhæng mellem indsatsen og de afsatte midler.

Hvis der skulle opstå uforudsete konsekvenser efter, at indsatserne er sat i gang, fx hvis en indsats påvirker væsentlig mere end vurderet på baggrund af den præcise kortlægning, som Miljøministeriet har ansvaret for, vil der skulle ske en opjustering af de udpegede arealer, som fremadrettet udløser compensation. Miljøministeriet og Fødevareministeriet sikrer rammerne herfor.

Spørgsmål 2-43

Hvordan vil miljøministeren sikre afvandingsinteresser i forbindelse med nedsat eller ophørt vedligeholdelse eller vandløbsrestaurering i relation til klimaforandringer med stigende og mere intensiv nedbør?

Svar

Vandløbsvedligeholdelse skal tilstræbe at sikre, at vandløbene kan anvendes til afledning af vand, men samtidig skal vedligeholdelsen udføres, så vandløbskvaliteten svarer til den miljømæssige målsætning for vandløbet, jf.

vandløbslovens formål. Denne afvejning, der foretages af vandløbsmyndigheden, vil ske i forbindelse med revision af vandløbsregulativer. Det er således kommunerne, som vandløbsmyndighed, der skal sikre den fremadrettede planlægning, også med hensyn til evt. fremtidige store nedbørshændelser.

Spørgsmål 2-44

Hvordan vil miljøministeren forholde sig til erstatning og kompensation for skader på landbrugsarealer, skove, bygninger og infrastrukturanlæg m.v. der skades af forringet vandafledning på grund af nedsat eller ophørt vedligeholdelse eller vandløbsrestaurering, i kombination med klimaforandringer med stigende og mere intensiv nedbør?

Svar

Erstatning i forbindelse med vandløbsrestaurering vil ske efter de gældende bestemmelser i vandløbsloven. I forhold til vandplanindsatsen ændret vedligeholdelse arbejder miljøministeren og fødevareministeren for en kompensationsmodel, der indbefatter kortlægning af konsekvenser og som kan håndtere kompensation for nettotab for lodsejere via landdistriktsmidler.

Spørgsmål 2-45

Er der rimelighed i de lokale forskelle der er imellem f.eks. tidligere Storstrøms Amt og tidlige Vestsjællands Amt i omfanget af udpegninger af vandløb, hvor der skal gennemføres fysiske ændringer og hvilke kriterier ligger til grund, samt i hvilket omfang gør tidligere forskelle i administrativ praksis på området sig gældende?

Svar

Udkast til vandplanerne baserer sig i stor grad på data og registreringer fra de tidligere amter. Det kan derfor ikke udelukkes, at der i den forbindelse vil forekomme forskelle mellem datagrundlaget planområderne imellem. Der er, bl.a. i forbindelse med den kommunale forhøring af vandplanerne tidligere i år, tilstræbt en harmonisering, således at forskellene minimeres. Alle indsatsprogrammerne i vandplanerne er dog udarbejdet efter de fælles retningslinjer, som fremgår af "Retningslinjer for udarbejdelse af indsatsprogrammer, By- og Landskabsstyrelsen, januar 2010". I forbindelse med den kommende offentlige høring af forslagene til vandplaner vil indsatsprogrammerne blive yderligere kvalificerede på baggrund af høringsvarene.

Spørgsmål 2-46

Hvilken dokumentation findes der, som beviser, at udpegede vandløb, der fremstår som helt udrettet og dybt nedgravet afvandingskanaler ikke er stærkt modificerede eller kunstige?

Svar

Er der tale om afvandingskanaler, vil de normalt være skabt af mennesker til afvandingsformål. Sådanne vandløb skal i vandplanerne udpeges som kunstige vandløb. For kunstige vandløb, herunder afvandingskanaler, er miljømålet et "godt økologisk potentiale" i stedet for "god økologisk tilstand", og det fastsættes individuelt for de enkelte vandløb. For afvandingskanaler,

der er omfattet af vandplanerne, vil miljømålet skulle fastsættes ud fra hvilket plante- og dyreliv, der kan forventes at være tilstede i en kanal, der skal anvendes til afvanding.

Spørgsmål 2-47

Kan det forventes, at der vil blive stillet krav om yderligere vandløb, hvor der skal gennemføres indgreb, når effekten af spildevandsrensning i det åbne land er fuldt ud kendt? Hvis Ja, hvilke overvejelser er der gjort i den anledning?

Svar

Vandplanerne skal revideres hvert 6 år. I den forbindelse skal det vurderes, om der er indsatser, der giver anledning til revurdering.

Spørgsmål 2-48

Vil miljøministeren sikre, at alle enkeltlodsejere, der berøres, får sine sager behandlet som enkeltsager hver især, og vil miljøministeren sikre, at alle enkeltlodsejere der selv vurderer, at blive berørt, også kan få sine sager behandlet som enkeltsager hver især?

Svar

Miljøministeriet opfatter spørgsmålet sådan, at det går på sager om økonomisk kompensation/erstatning. Efter den gældende lovgivning behandles sager om tilskud og erstatning altid som enkeltsager, hvor der foretages en individuel vurdering af, om betingelserne for at opnå tilskud eller erstatning er til stede.

Projekt teknisk gennemgang af vandplanudkast for forligskredsen for Grøn Vækst

24. september 2010

Besvarelse af opfølgende spørgsmål fra Ellen Trane Nørby af 21. september 2010

Spørgsmål 1

Jeg bad på sidste møde om en opdatering på, hvad ministeriet konkret har foretaget sig siden høringen i foråret hvad angår omverdensanalyse, vurdering af baseline, dialog etc.

Svar

Miljøministeriet og Fødevareministeriet har igangsat en indledende analyse for at sammenligne med indsatserne i andre udvalgte EU lande, jf. bilag af 22. marts 2010. I Grøn Vækst 2.0 er det aftalt følgende for det nedsatte kvælstofudvalg: "Analysen vil vurdere konsekvenserne for dansk landbrug i forhold til opfyldelse af Vandrammedirektivets mål i forhold til kvælstof, blandt andet set i forhold til andre landes faktiske implementering af Vandrammedirektivet, herunder deres reduktionsmål og tidsplan herfor." Udvalget rapporterer i 2011, men der arbejdes på en foreløbig rapportering af omverdensanalysen i 2010, omfattende Schleswig-Holstein og Nederlandene. Den samlede analyse planlægges herudover at inddrage Frankrig (Bretagne), Sverige (Skåne), England (Kent og Norfolk) og Polen (nordlig del).

Med hensyn til baseline er der på baggrund af dialogen med kommunerne sket faktuelle justering. Der har i forbindelse med udarbejdelsen af vand- og naturplanforslagene været dialog med interessenterne. Under idefasen holdt Miljøministeriets lokale miljøcentre møder med Vand- og Naturrådene for at få deres input i denne første fase af vandplanlægningen. Vand- og Naturrådene, der er oprettet specifikt med henblik på dialog om vand- og naturplanerne, består af repræsentanter for kommunerne, regionerne og de større interesseorganisationer. Blandt de større interesseorganisationer deltager repræsentanter for bl.a. landbruget, akvakulturerhvervet, vandværker og grønne organisationer.

I forbindelse med forhøringen af vand- og naturplanforslagene (der var en teknisk høring af statslige myndigheder, regionerne og kommunerne) afholdt Miljøministeriet i samarbejde med Kommunernes Landsforening (KL) og Kommunalteknisk Chefforening (KTC) er konference for kommunerne og regionerne, hvor planforslagene blev fremlagt. Efter forhøringen blev der gennemført en lignende gennemgang for interesseorganisationerne.

Forhøringen gav som bekendt anledning til spørgsmål fra landbruget af det beregningsgrundlag, som er grundlaget for fastlæggelsen af god økologisk tilstand.

Miljøministeriet nedsatte derfor i foråret et dialogforum bestående af repræsentanter for Landbrug & Fødevarer og Videncentret for Landbrug samt medarbejdere fra Miljøministeriet, Fødevareministeriet. Der foregår i dette

regi en meget nyttig dialog. De emner, der bliver behandlet i gruppen er bl.a. ålegræsværktøjet og baseline. Markvanding har også været på dagsordenen. Der er i forlængelse heraf nedsat arbejdsgrupper om bl.a. ålegræsværktøjet, jf. høringsbrevet.

Baseline bliver også behandlet i "Udvalget for den fremadrettede kvælstofregulering" (Kvælstofudvalget), og også dette udvalgs behandling af emnet kan føre til konsekvensændringer af vandplanerne. Udvalget skal også vurdere vandplanernes konsekvenser for beskæftigelsen og udviklingsmuligheder i visse egne af landet. Formålet hermed er at få skabt yderligere klarhed om konsekvenserne af den forudsatte indsats. Det er regeringens politik, at vandrammedirektivets endelige implementering naturligvis skal ske under hensyntagen til en fortsat mulighed for at drive landbrug i hele Danmark.

Arbejdet i Kvælstofudvalget følges af en ekstern referencegruppe. Her er bl.a. Landbrug & Fødevarer repræsenteret. Den eksterne referencegruppe vil blive inviteret til møder i løbet af analysearbejdet. Her vil gruppens medlemmer få forelagt resultaterne med henblik på en drøftelse. Første møde i referencegruppen har været afholdt.

Miljøministeriet har i øvrigt holdt Kommunernes Landsforening og Kommunalteknisk Chefforening løbende orienteret om status for vand- og naturplanlægningen.

I november 2009 indgik miljøministeren og KL en aftale om etablering af vådområder og genopretning af ådale, som er en del af indsatsen i vandplanerne. Indsatsen blev sat i gang i starten af 2010. Som en del af aftalen blev der nedsat arbejdsgrupper om vandløb, spildevand, grundvand og natura2000, som bl.a. skulle udarbejde administrationsmodeller for Natura2000 og vandløb. Arbejdsgruppen om Natura2000 er endnu ikke afsluttet og arbejdet med en administrationsmodel for vandløb fortsætter i den nye arbejdsgruppe, jf. udkast til kommissorium for vandløb.

Spørgsmål 2

Hvorfor er der kun lavet en vurdering af konsekvenserne i visse dele af landet og ikke i hele landet?

Svar

Det er ikke korrekt, at der ikke er lavet en vurdering af konsekvenserne. Der er lavet beregninger på, hvad de årlige økonomiske omkostninger er for hvert enkelt krav i de 23 vandplaner, som dækker landet. I indsatsprogrammet, som er en vigtig del af vandplanen, kan man se, hvad de økonomiske omkostninger er opgjort til. Det gælder både omkostninger til den landbrugsmæssige indsats (randzoner, vådområder, vandløb mm.) og de øvrige indsatser (vandforsyning, spildevand mm). Omkostningerne bæres af enten det offentlige, spildevandsforsyningerne (borgerne) eller de berørte erhverv herunder lodsejere.

I bilag til svar på spm. 32 er vedlagt indsatsprogrammerne for de 23 vandplaner.

Der er ikke angivet økonomiske omkostninger for den del af kvælstofindsatsen, der indgår i udvalget om den fremadrettede kvælstofregulering, jf. Grøn Vækst 2.0 og som ikke er medtaget i vandplanerne. I kvælstofudvalget skal der laves en analyse af vandplanernes konsekvenser for beskæftigelsen og udviklingsmuligheder i visse egne af landet for at få skabt yderligere klarhed om konsekvenserne af den forudsatte indsats, jf. kommissoriet.

Spørgsmål 3

Mener ministeriet fortsat, at det er umuligt at beregne de samlede samfundsomkostninger som følge af ikke bare kvælstofreduktionen, men alle kravene i planerne.

Svar

Der er lavet beregninger på, hvad de årlige økonomiske omkostninger er for hvert enkelt krav i vandplanerne. I indsatsprogrammet, som er en vigtig del af vandplanen, kan man se, hvad de økonomiske omkostninger er opgjort til. Det gælder både omkostninger til den landbrugsmæssige indsats (randzoner, vådområder, vandløb mm.) og de øvrige indsatser (vandforsyning, spildevand mm). Omkostningerne bæres af enten det offentlige, spildevandsforsyningerne (borgerne) eller de berørte erhverv.

I bilag til svar på spørgsmål 2-32 er vedlagt indsatsprogrammerne for de 23 vandplaner.

Der er ikke angivet økonomiske omkostninger for den del af kvælstofindsatsen, der indgår i udvalget om den fremadrettede kvælstofregulering, jf. Grøn Vækst 2.0 og som ikke er medtaget i vandplanerne. I kvælstofudvalget skal der laves en analyse af vandplanernes konsekvenser for beskæftigelsen og udviklingsmuligheder i visse egne af landet for at få skabt yderligere klarhed om konsekvenserne af den forudsatte indsats, jf. kommissoriet.

Spørgsmål 4

Kan jeg få en bekræftelse på, at de udvalg, der nedsættes ikke bare er udvalg på papiret, men reelle arbejdsudvalg, hvor der kan ske væsentlige ændringer på baggrund af arbejdet, hvis der kommer nye forhold og ny viden frem.

Svar

Ja. Arbejdsgrupperne skal basere sig på faglig velfunderet viden og der vil efter behov blive inddraget faglig ekspertise fra forskningsinstitutionerne. Det fremgår af høringsbrevet til udkast til vandplanerne: "Arbejdsgruppernes afrapportering vil på lige fod med høringsmaterialet indgå i den endelige justering og tilpasning af vandplanerne i samarbejde med forligskredsen."

Spørgsmål 5

Jeg mener stadig, at det er uklart, hvad ministeriet konkret vil foretage sig for at kvalitetssikre baseline tallene.

Svar

Miljøministeriet nedsatte i foråret en større arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for Landbrug & Fødevarer og Videncentret for Landbrug samt medarbejdere fra Miljøministeriet, Fødevareministeriet og Finansministeriet. Et af emnerne, som gruppen arbejder med, er netop en kvalitetssikring af baseline.

Baseline bliver også behandlet i "Udvalget for den fremadrettede kvælstofregulering" (Kvælstofudvalget), og også dette udvalgs behandling af emnet kan føre til konsekvensændringer af vandplanerne.

Arbejdet i Kvælstofudvalget følges af en ekstern referencegruppe. Her er bl.a. Landbrug & Fødevarer, KL, DANVA, DN og Økologisk Landsforening repræsenteret. Den eksterne referencegruppe vil blive inviteret til møder i løbet af analysearbejdet. Her vil gruppens medlemmer få forelagt resultaterne med henblik på en drøftelse. Første møde i referencegruppen har været afholdt.

Der er tradition for enighed om det faglige grundlag mellem de faglige repræsentanter fra Miljøministeriet, Fødevareministeriet, forskningsinstitutionerne og de faglige repræsentanter fra Videnscenter for Landbrug.

Spørgsmål 6

Jeg er stadig meget skepsis overfor om efterafgrøderne er de mest omkostningseffektive set i relation til den effekt de giver. Og jeg mangler stadig svar på, hvor stor forskel ministeriet mener, der er mellem vintergrønne marker og efterafgrøder. Jeg går også ud fra, at dette indgår i det udvalg om virkemidler(efterafgrøder) som ministeren på det seneste møde bekræftede at hun vil nedsætte.

Svar

Fødevareministeriet har oplyst følgende:

"I midtvejsevalueringen af VMPIII i 2008 blev effekten af efterafgrøder re-evalueret af Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet. Dette medførte ingen ændringer i forhold til anbefalingerne af efterafgrøder som virkemiddel til opsamling af kvælstof. I gennemsnit reducerer efterafgrøder udvaskningen i rodzonen med imellem 25-37 kilo kvælstof pr hektar afhængig af dyretætheden.

Hvis man ønsker at sammenligne efterafgrøder med vintergrønne marker bør man sammenligne et sædskifte med vårsæd + efterafgrøde overfor et sædskifte med ren vintersæd. Forskningsresultater fra Det Jordbrugsviden-

skabelige Fakultet viser, at der ikke er nogen nævneværdig forskel i kvælstofudvaskningen mellem et rent vårsæds- og vintersædsædskifte (grønne marker) set på landsplan. Der er derfor, generelt set, ingen ekstra miljøeffekt af de grønne marker.”

I udkast til vandplaner er der foreslået en række virkemidler, som er udpeget af et tværministerielt virkemiddeludvalg med Finansministeriet som formand, og som er besluttet af forligsparterne bag Grøn Vækst aftalerne, herunder efterafgrøder. Det vil løbende blive vurderet, om der på baggrund af ny viden er behov for at genoverveje virkemidlerne for at sikre, at sammensætningen af virkemidlerne er optimal, herunder om der kan tages mere omkostningseffektive virkemidler i anvendelse.

Spørgsmål 7

Som nævnt på det seneste møde, så tales der om, at de fem alternativer til de ekstra efterafgrøder er gjort så uattraktive, at landmanden reelt ikke har noget at vælge imellem. Vil ministeriet lægge deres beregninger på alternativerne frem og i hvor høj grad er der tale om meget konservative skøn af f.eks. effekten af mellemafgrøder.

Svar

Fødevareministeriet har oplyst følgende:

”Omregningsfaktorerne imellem efterafgrøderne og de fem alternativer er beregnet af Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet. Hverken Fødevare- eller Miljøministeriet har været involveret i disse beregninger.

Beregningerne bliver offentliggjort af Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet og det skal nævnes, at Videncentret for Landbrug har haft mulighed for at vurdere beregningerne og stille spørgsmål til Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, inden gødskningsbekendtgørelsen trådte i kraft.

Det er for tidligt at vurdere, hvorvidt alternativerne er uattraktive, da det først er fra den igangværende planperiode, der startede den 1. august 2010, at jordbrugere har mulighed for at benytte sig af alternativerne.”

Spørgsmål 8

Som jeg også spurgte til på mødet, kan ministeren så forklare, at stærkt modificerede vandområder kun udgør en meget lille procentdel i DK, når det i Holland, England og Tyskland drejer sig om 20-40 %?

Svar

Stærkt modificerede vandområder er en særlig kategori af vandområder på linje med vandløb, søer og kystvande. Målet for stærkt modificerede vandområder er det samme som for den type naturligt vandområde, som det pågældende stærkt modificerede vandområde ligner mest, når der ses bort fra den direkte effekt af den fysiske ændring af vandområdet, som har begrundet udpegning af området som stærkt modificeret. I forhold til næringsstofbelastning er der således ingen forskel i kravene.

Udpegning af et vandområde som stærkt modificeret kan kun ske under nærmere betingelser, nemlig 1) at de fysiske ændringer, som skal til for at opfylde målet om god tilstand som for et tilsvarende naturligt vandområde, ville have betydelige negative indvirkninger på miljøet generelt eller nærmere angivne menneskelige aktiviteter, herunder sejlads og opstemning fx til vandkraft, og 2) at de nyttige mål, som de fysiske ændringer tilsigter, på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke med rimelighed kan opnås med andre midler, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Når Danmark har udpeget forholdsvis få vandområder som stærkt modificerede, er det fordi kun få vandområder opfylder betingelserne for en sådan udpegning. Når en større andel af vandområderne i Holland, England og Tyskland er udpeget som stærkt modificerede, er det fordi floderne i disse lande i vid udstrækning anvendes til sejlads (kommerciel transport) og til det formål er reguleret med kanaler og sluser mv. Der er desuden en del vandkraftanlæg i Tyskland (ca. 5 % af elproduktion i 2004 med forventet stigning til omkring 20 % i 2020) og Storbritannien (400 anlæg i dag med forventet stigning til 1200 anlæg i 2020), som også betyder stærke modifikationer af de vandområder, hvori de er placeret.

Til gengæld anvendes i Danmark udpegning af vandløb af blødbundstypen, særligt for områder af landet med fladt terræn, for i alt 13,7 % af vandløbene. Vandløb af blødbundstypen skal opnå en lavere faunaklasse end andre vandløbstyper, dvs. målsætningen er lavere sat.

Spørgsmål 9

Jeg har fortsat ikke fået et godt svar på, hvorfor alle planperioder frem til 2027 ikke indtænkes langt mere konkret fra start?

Svar

Formålet med vandrammedirektivet er at sikre opfyldelse af målet om god tilstand i alle vandområder ved udgangen af 2015.

Under *særlige omstændigheder* kan medlemslandene fravige målet om god tilstand i 2015 for konkrete vandområder, enten gennem fastsættelse af mindre strenge mål eller ved forlængelse af fristen for målopfyldelsen. Hvis medlemslandene gør brug af disse muligheder, skal der ved revision og ajourføring af vandplanerne i 2015 som udgangspunkt planlægges efter en opfyldelse af målet om god tilstand så hurtigt som muligt, medmindre der foreligger sådanne særlige omstændigheder, at der for konkrete vandområ-

der er grundlag for at fastholde et eventuelt mindre strengt mål eller endnu en gang at forlænge fristen for målopfyldelse.

Vi kan således alene udsætte en indsats til efter 2015, såfremt det sker ved anvendelse af Vandrammedirektivets undtagelsesbestemmelser.

Undtagelsesbestemmelserne anvendes allerede i dag. I de foreliggende udkast til vandplaner er vandrammedirektivets undtagelsesbestemmelser om forlængelse af tidsfristen for opfyldelse af miljømål taget i anvendelse, særligt for de åbne kystvande (de såkaldte V3-områder), hvor det begrundes med et manglende vidensgrundlag til at kunne fastlægge det indsatsbehov, der skal til for at opfylde vandrammedirektivets miljømål. Derudover er bestemmelsen anvendt i forhold til markvanding, som er taget ud af vandplanerne, og på en række helt konkrete forhold.

I udvalget om den fremadrettede kvælstofregulering (de 10.000 tons) vil muligheden for yderligere anvendelse af undtagelsesbestemmelserne i Vandrammedirektivet også indgå, jf. aftale om Grøn Vækst 2.0: "På baggrund af udvalgsarbejdet om den fremadrettede kvælstofregulering vil forligspartierne bag Grøn Vækst-aftalen drøfte tidsplanen for de fremadrettede krav til kvælstofreduktionen, herunder muligheden for yderligere anvendelse af undtagelsesbestemmelserne i EU's Vandrammedirektiv, hvor det vurderes relevant med henblik på at opretholde beskæftigelsen og udviklingsmulighederne i hele landet."

Projekt teknisk gennemgang af vandplanudkast for forligskredsen for Grøn Vækst

24. september 2010

Besvarelse af spørgsmål om Natura 2000-planerne. Nr. 1 – 12 fra Venstregruppen

Spørgsmål 1

Hvad vil gennemførelsen af Natura 2000-planernes indsatsprogrammer i første planperiode samlet komme til at koste?

Svar

I forbindelse med Grøn Vækst-arbejdet er foretaget en økonomisk vurdering af, hvad Natura 2000-planernes indsats kommer til at koste, og den samlede indsats er vurderet til i alt ca. 1,8 mia. kr. i første planperiode, dvs. perioden frem til og med 2015.

Spørgsmål 2

Er der sikkerhed for, at der vil være virkemidler (støtteordninger o.l.) til at gennemføre den påkrævede indsats på alle Natura 2000-arealerne?

Svar

Natura 2000-planernes indsatsprogram er udarbejdet, så indsatsen kan gennemføres med eksisterende og kendte virkemidler og med en ny støtteordning til rydning og hegning samt sikring af gode vandforhold på naturarealer. En ordning der er under udformning, og hvor der skal udarbejdes en ændring til landdistriktsprogrammet.

Hovedparten af indsatsen er forudset gennemført med ordninger under landdistriktsprogrammet og en mindre del med naturforvaltningsmidler suppleret med EU-tilskud efter Life+-ordningen.

Spørgsmål 3

Er der tilstrækkelige midler i landdistriktsprogrammet til at gennemføre indsatsprogrammerne i første planperiode?

Svar

Grøn Vækst-aftalen har fastlagt omfanget af indsatsen og peget på finansieringen heraf, herunder de nødvendige landdistriktsmidler. Det er Miljøministeriets vurdering, at der er overensstemmelse mellem den foreslåede indsats og finansieringen.

Den kommunale og statslige opfølgning på Natura 2000-planerne har efter miljømålsloven et vist råderum, der giver mulighed for lokale tilpasninger af de enkelte indsatser, og det kan selvfølgelig medføre enten mindre- eller merforbrug. Erfaringen fra andre større naturindsatser er dog, at summen af de mange konkrete indsatser, hvoraf nogle bliver lidt dyrere og andre lidt billigere, svarer til de gennemsnitlige omkostninger, som også er grundlaget for beregningen af Natura 2000-indsatsen.

Der vil blive etableret prioriteringsmodeller på støtteordningerne med henblik på sikring af sammenhæng mellem mål og midler - med fokus på omkostningseffektivitet.

Spørgsmål 4

Hvilke incitament vil der blive taget i brug for at sikre indgåelse af frivillige aftaler med lodsejerne jf. Naturbeskyttelseslovens § 19c?

Svar

Miljøministeriet har ikke kendskab til eventuelle initiativer i de enkelte kommuner. Det bemærkes, at eventuelle initiativer i kommunerne er underlagt EU-reglerne på lige fod med den statslige indsats og at EU-reglerne ikke giver mulighed for at indregne et incitamentstillæg som supplement til tilskud, der kan opnås gennem landdistriktsprogrammet.

Det kan oplyses, at det er aftalt mellem Fødevareministeriet, Miljøministeriet og Kommunernes Landsforening, at der i samarbejde med Landbrug og Fødevarer gennemføres en særlig informationskampagne om Natura 2000-tilskudsordningerne for at øge kendskab til og interesse for at indgå aftaler i Natura 2000-områderne. Dertil kommer, at Natura 2000-indsatsen i 1. planperiode hovedsageligt berører naturarealer omfattet af eksisterende generel beskyttelse, dvs. arealer som den enkelte landmand ikke kan anvende som almindeligt omdriftsareal.

Spørgsmål 5

Hvis det ikke er muligt at opfylde indsatsen i planerne med frivillige aftaler, - hvilke virkemidler forventes så taget i brug?

Svar

Det er Regeringens forventning, at indsatsen helt overvejende kan gennemføres ved frivillige aftaler og støtteordninger. Der er ikke for indeværende taget stilling til, hvordan regeringen vil imødegå en eventuel manglende opfyldelse af Natura 2000-planernes indsatsprogram. Miljøministeriet forventer i samarbejde med Fødevareministeriet og Kommunernes Landsforening at foretage en løbende vurdering af gennemførelsen af Natura 2000 indsatsen, herunder anvendelsen af tilskudsordningerne.

Viser det sig frem mod 2015, at der ikke indgås aftaler på et tilstrækkelig stort areal, vil regeringen tage stilling til, hvorledes dette håndteres. Dette vil i givet fald skulle forelægges forligskredsen.

Spørgsmål 6

Hvor mange ha landbrugsjord og andre ikke-naturarealer inde i Natura 2000-områderne vil der skulle laves konkrete tiltag på i første planperiode?

Svar

Målet for Natura 2000-indsatsen i første planperiode er at sikre den eksisterende natur og at gøre en indsats for særligt truede arter eller naturtyper. Derfor vil langt størstedelen af indsatsen ske på eksisterende naturarealer, som skal sikres en naturpleje, gode vandstandsforhold og begrænsede forstyrrelser.

Det er vurderet, at 4.000-4.500 ha omdriftsarealer, herunder permanente græsarealer uden for naturbeskyttelseslovens bestemmelser, vil blive berørt af Natura 2000-planernes indsatsprogram inde i som uden for de udpegede områder. De 1.500-2.000 ha vil blive berørt af egentlige natur-projekter, mens det øvrige areal er randzoneareal udlagt med afsæt i vandplanlægningen, men nødvendigt også af hensyn til naturkvaliteten.

Spørgsmål 7

Hvor mange ha vil blive påvirket udenfor Natura 2000-områderne (regler om godkendelse af husdyrbrug undtaget)?

Svar

Den foreslåede naturindsats berører kun undtagelsesvist arealer uden for de udpegede Natura 2000-områder. Det sker kun i tilfælde, hvor sikring af vandstanden i f.eks. en højmose ikke kan undgå at berøre arealer uden for Natura 2000-området, eller hvor centrale dele af en sårbar arts ynglebestand lever uden for området.

Spørgsmål 8

Hvordan vil kommunernes sikre den nødvendige dialog med lodsejerne, så der kan indgås frivillige aftaler, jf. Naturbeskyttelseslovens § 19 c?

Svar

Miljøministeriet er af den opfattelse, at kommunerne anser gennemførelsen af Natura 2000-planerne som en vigtig opgave; men ministeriet har ikke et præcist kendskab til, hvor langt de enkelte kommuner er i overvejelserne omkring, hvordan opgaven konkret skal gribes an. Erfaringerne fra vådområdeindsatsen har vist, at kommunerne i samarbejde med staten er i stand til at løfte en stor og væsentlig naturforvaltningsopgave med forberedelse og planlægning af en ny naturforvaltningsindsats, herunder dialog med relevante lodsejere. Kommunerne forventes på tilsvarende vis at løfte Natura 2000 opgaven og i den forbindelse sikre den relevante lodsejerdialog.

Spørgsmål 9

Hvilke ressourcer er der sat af til kommunernes arbejde med dialogen med lodsejerne?

Svar

Ændringerne i naturbeskyttelsesloven i 2004 pålagde amterne og senere kommunerne at gennemføre Natura 2000-planerne. Med vedtagelsen af loven blev det fastlagt, at den amtslige/kommunale indsats med at indgå aftaler skulle finansieres gennem en omprioritering af det statslige bloktilskud til naturforvaltning.

Spørgsmål 10

En stor del af indsatsen skal gennemføres via "administrative virkemidler" – dvs. regulering gennem anden lovgivning. Forventes det, at der vil komme lovændringer for at implementere Natura 2000-planerne (reglerne om godkendelse af husdyrbrug undtaget)?

Svar

Miljøministeriet forventer ikke, at der er behov for yderligere lovgivning for at gennemføre Natura 2000-planerne, bortset fra justering af reglerne om godkendelse af husdyrbrug.

EU-forpligtelsen drejer sig om at sikre den eksisterende natur, og det sker grundlæggende på to måder:

a) ved at sikre sig, at der ikke iværksættes tiltag, som kan forringe naturen i de udpegede områder

b) ved at foretage den naturindsats, som er nødvendig for at sikre naturarealerne og de beskyttede arter ikke går tilbage og kan opretholdes på længere sigt.

Begrebet administrative tiltag henviser til pkt. a). Myndighederne skal efter de gældende regler sikre naturområderne mod forringelser. Derfor skal de foretage konsekvensvurderinger i forbindelse med behandling af tilladelser, dispensationer mm efter øvrig lovgivning.

Spørgsmål 11

Vil der blive en individuel sagsbehandling for den enkelte lodsejer til sikring af den enkelte lodsejers interesse?

Svar

Forslag til de statslige Natura 2000-planer og de kommunale handleplaner vil komme i almindelig offentlig høring. Planerne forpligter alene myndighederne til at gennemføre den foreslåede indsats, mens de ikke pålægger den enkelte lodsejer forpligtelser. Den enkelte lodsejer bliver først berørt af planen, når kommunen ønsker at indgå en aftale om en særlig ekstensiv drift eller forbedring af vandforholdene på et konkret areal.

Når en lodsejer søger tilskud via landdistriktsordningerne, søger dispensation fra gældende lovgivning eller er i dialog med kommunen om et konkret naturprojekt, vil disse sager blive behandlet individuelt og efter gældende regler om partshøring, klageadgang mm

Spørgsmål 12

Vil den enkelte lodsejer blive kompenseret/erstattet for sit nettotab som følge af pålagte indgreb?

Svar

Ja. Det forventes, at gennemførelsen af Natura 2000-planerne helt overvejende kan ske ved frivillige aftaler og støtteordninger. Tilskud efter landdistriktsprogrammet vil dels kompensere for omkostninger i forbindelse med de faktiske anlægsudgifter samt støtte til arealdriften. Projekter gennemført med naturforvaltningsmidler og eventuelt suppleret med tilskud fra EU's Life+-ordning har mulighed for at kompensere/erstatte lodsejeren for tab. Da indsatsen helt overvejende forventes gennemført ved frivillige aftaler og støtteordninger forventes behovet for at pålægge en lodsejer en særlig ind-

sats at blive meget begrænset. Skulle der blive behov for at anvende påbud, vil det udløse erstatning.